

**НАЦІОНАЛЬНА РАДА УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ**

РІШЕННЯ № 796

17.06.2021

м. Київ

Протокол № 17

Про розгляд проекту Закону України «Про місцевий референдум» (реєстр. № 5512 від 19.05.2021), що надійшов від Прем'єр-міністра України (до звернення Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування)

Розглянувши та обговоривши проект Закону України «Про місцевий референдум» (реєстр. № 5512 від 19.05.2021), що надійшов від Прем'єр-міністра України листом № 27557/1/1-21 від 02.06.2021 (до звернення Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування від 31.05.2021 № 04-23/12-2021/175856), керуючись частиною другою статті 24 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», Національна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про місцевий референдум» (реєстр. № 5512 від 19.05.2021), що надійшов від Прем'єр-міністра України (до звернення Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування), що додаються.

2. Направити рішення Національної ради до Міністерства юстиції України.

3. Виконання цього рішення покласти на юридичне управління, управління контролю та аналізу телерадіомовлення, управління представників Національної ради.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову Національної ради О. Герасим'юк.

Голова

/підпис/

Ольга ГЕРАСИМ'ЮК

Відповідальний секретар

/підпис/

Юрій ЗІНЕВИЧ

**Пропозиції та зауваження до проекту Закону України
«Про місцевий референдум» (реєстр. № 5512 від 19.05.2021), що надійшов
від Прем'єр-міністра України (до звернення Комітету Верховної
Ради України з питань організації державної влади, місцевого
самоврядування, регіонального розвитку та містобудування)**

Національна рада розглянула проект Закону України «Про місцевий референдум» (реєстр. № 5512 від 19.05.2021), що надійшов від Прем'єр-міністра України (до звернення Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування), далі – проект Закону, та в цілому підтримує проект Закону.

Разом із тим, вважаємо за доцільне в межах компетенції, висловити певні пропозиції та зауваження.

1. Частина перша статті 82 проекту Закону та пункт другий частини п'ятої статті 82 проекту Закону містять неузгодженість у своїх положеннях, адже, у частині першій відповідної статті, зазначено, що «Під час процесу місцевого референдуму інформаційні агентства та засоби масової інформації **розміщують інформаційні матеріали на замовлення територіальної комісії з місцевого референдуму**, яка встановлює результати місцевого референдуму, на підставі відповідних договорів». У свою чергу, пункт другий частини п'ятої визначає, що «Аудіовізуальні (електронні) засоби масової інформації (далі - телерадіоорганізації) беруть участь в інформаційному забезпеченні місцевого референдуму з дотриманням вимог частин першої та другої цієї статті шляхом **поширення спеціальних програм на замовлення комісії з референдуму**».

2. Потребують редакційного уточнення та узгодження положення частини п'ятої статті 82 проекту Закону стосовно визначення засад участі аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації в інформаційному забезпеченні місцевого референдуму з урахуванням положень частини шостої статті 82 проекту Закону.

3. Абзац четвертий частини дев'ятої статті 82 проекту Закону передбачає, що «Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення може укладати угоди та меморандуми з власниками платформ спільного доступу до інформації (в тому числі – іноземними). Такими угодами та меморандумами, зокрема, **може бути передбачено забезпечення вимог та обмежень щодо інформації, що поширюється на платформах спільного доступу до інформації та доступна на території України**, механізми співрегулювання, співпраця у сфері протидії поширення дезінформації та забезпечення прозорості фінансування агітації з місцевого референдуму на платформах, дотримання інших вимог законодавства про місцевий референдум з боку користувачів».

Відповідно до пункту 4.1. Рішення Конституційного Суду України від 22 грудня 2010 року № 23-рп/2010, принцип правової визначеності означає, що «обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки».

Одночасно з тим, хоча проектом Закону передбачається забезпечення вимог та обмежень щодо інформації, ані Закон України «Про телебачення і радіомовлення», ані проєкт Закону не надають визначення терміну «платформа спільного доступу до інформації», що не дозволяє визначити відповідну сферу регулювання та не сприяє дотриманню такого конституційного принципу як принцип правової визначеності.

4. Частиною чотирнадцятою статті 87 проєкту Закону встановлюється, що «Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення та відповідна адміністрація платформи спільного доступу в порядку, визначеному угодами та меморандумами про співпрацю, **вживають заходів для припинення порушень вимог цього Закону, в тому числі шляхом блокування доступу до такої агітації місцевого референдуму до завершення відповідного процесу місцевого референдуму**».

Конституційний Суд України у Рішенні від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 вказав, що із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі.

Зауважимо, що можлива відсутність нормативно-правового регулювання порядку обмеження доступу до інформації, блокування доступу до інформації та передбачення такого регулювання виключно на рівні угод та меморандумів про співпрацю, не дозволяє у повній мірі гарантувати однакове застосування правової норми та має ризик необмеженості трактування у правозастосовній практиці.

5. Чіткого визначення потребує зазначений у частині першій статті 91 проєкту Закону строк публікації в газеті «Голос України» розцінки вартості однієї хвилини (секунди) ефірного часу для місцевих референдумів, оскільки визначення «**не пізніше 31 грудня кожного року попереднього року**» може тлумачитись неоднозначно.

6. Частиною дев'ятнадцятою статті 93 проєкту Закону пропонується, що «Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення своїм рішенням припиняє до закінчення процесу місцевого референдуму трансляцію на території територіальної громади, в якій проводиться місцевий референдум, в тому числі операторами телекомунікацій, іноземних телеканалів, у діяльності яких порушується норма щодо заборони громадянам іноземних держав, особам

без громадянства ведення агітації місцевого референдуму, у тому числі через журналістську діяльність».

Зазначаємо, що Національна рада, відповідно до Європейської конвенції про транскордонне телебачення, частини другої статті 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», наділена повноваженнями визнавати зміст іноземних програм таким, що не відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України.

У відповідних рішеннях Національної ради наявний пункт про внесення змін до Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України та вилучення програми.

Таким чином, Національна рада не наділена повноваженнями щодо припинення трансляції іноземних телеканалів, а на виконання своїх повноважень приймає рішення щодо вилучення іноземних програм із Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України.

7. Частиною двадцятою статті 93 проєкту Закону передбачається, що «У разі встановлення судом при розгляді спору щодо місцевого референдуму одноразового порушення засобом масової інформації вимог цього Закону **Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення своїм рішенням оголошує відповідному засобу масової інформації офіційне попередження з вимогою припинити порушення вимог законодавства про місцевий референдум.** Таке попередження публікується у засобах масової інформації, а також оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії».

Інформуємо, що відповідно до частини другої статті 72 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», **Національна рада застосовує санкції до телерадіоорганізацій у разі порушення ними вимог цього Закону та/або умов ліцензії.**

Відтак, положення, викладене у частині двадцятій статті 93 проєкту Закону, наразі не узгоджується із частиною другою статті 72 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» в частині права Національної ради застосовувати до телерадіоорганізацій санкції «оголошення попередження», що наразі можливо виключно у разі порушення ними вимог Закону України «Про телебачення і радіомовлення» та/або умов ліцензії.

8. Частиною двадцять першою статті 93 текстом проєкту Закону пропонується встановити наступне: «У разі встановлення судом при розгляді спору щодо місцевого референдуму повторного або **одноразового грубого порушення** засобом масової інформації вимог цього Закону суд приймає рішення про тимчасове (до закінчення процесу місцевого референдуму) зупинення випуску відповідної програми, дії ліцензії аудіовізуального засобу масової інформації або про тимчасову заборону (до закінчення процесу місцевого референдуму) випуску друкованого видання».

Необхідно зауважити, що текст проєкту Закону не містить визначення «**одноразового грубого порушення**», що не відповідає конституційним

вимогам щодо правової визначеності, не сприяє однаковому правозастосуванню та створює ризики необмеженості трактування.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо, що текст проекту Закону потребує доопрацювання. У свою чергу, з метою забезпечення належної реалізації своїх повноважень, Національна рада готова долучитись до подальшого опрацювання відповідного проекту Закону.